

Iubirea răstignită învinge păcatul, iadul și moartea

14 Aprilie 2017

† **Daniel**

prin harul lui Dumnezeu Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolitul Munteniei și Dobrogei,

Locțiitorul tronului Cezareei Capadociei

și

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române,

preacuviosului cin monahal, preacucernicului cler
și preaiubiților credincioși din Arhiepiscopia Bucureștilor
har, bucurie și pace de la Domnul nostru Iisus Hristos,
iar de la noi părintești binecuvântări

„Prădat-a iadul Cel ce S-a pogorât în iad”

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Cuvânt de Sfintele Paști)

Hristos a înviat!

Preacuvioși și Preacucernici Părinți,

Iubiți credincioși și credincioase,

Învierea Domnului nostru Iisus Hristos este, în același timp, biruință asupra păcatului neascultării lui Adam, asupra morții și asupra iadului, pentru că trupul lui Hristos din mormânt nu a cunoscut stricăciunea sau descompunerea, iar sufletul Lui care a coborât la iad nu a fost reținut acolo. Biruința Domnului Iisus Hristos asupra păcatului neascultării lui Adam, prin care a venit în lume moartea (cf. *Facere* 3, *Romani* 5, 12 și 14 și 6, 23), este prezentată de Sfântul Apostol Pavel în *Epistola către Filipeni*, în care se spune că Iisus Hristos „**S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-se până la moarte, și încă moarte pe cruce**” (*Filipeni* 2, 8). Părintele Dumitru Stăniloae spune, în acest sens: „*chenoza Fiului lui Dumnezeu, prin asumarea firii noastre și prin acceptarea morții, este inițiativa Lui spre restabilirea comuniunii Sale, ca Dumnezeu, cu noi (oamenii), dar și spre restabilirea comuniunii Sale, ca om, cu Tatăl și prin aceasta și a noastră cu Tatăl, în El*”^[1].

De aceea, Dumnezeu L-a înviat pe Iisus din morți și „**I-a dăruit Lui nume care este mai presus de orice nume; ca întru numele Domnului tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl**” (*Filipeni* 2, 9-11).

Taina Învierii Domnului Iisus Hristos ca **biruință asupra iadului și asupra morții** a fost profețită cu sute de ani înainte de către psalmistul și prorocul David în *Psalmul* 15, unde se spune: „*Nu vei lăsa sufletul meu în iad, nici nu vei da pe cel cuvios al Tău să vadă stricăciunea*” (*Psalmul* 15, 10).

Sfântul Apostol Petru, în predica sa din ziua Pogorârii Sfântului Duh și a constituirii Bisericii în Ierusalim, mărturisește adevărul Învierii Domnului nostru Iisus Hristos și amintește că taina aceasta a fost prezisă de prorocul David, care „**mai înainte văzând, a vorbit despre învierea lui Hristos: că n-a fost lăsat în iad sufletul Lui și nici trupul Lui n-a văzut putreziciunea. Dumnezeu a înviat pe acest Iisus, Căruia noi toți suntem martori**” (*Fapte* 2, 29-32).

Despre scopul coborârii Domnului Iisus Hristos la iad cu sufletul, ne vorbește

Sfântul Apostol Petru în prima sa Epistolă, zicând: „*Hristos a suferit o dată moartea pentru păcatele noastre, El Cel drept pentru cei nedrepti, ca să ne aducă pe noi la Dumnezeu, omorât fiind cu trupul, dar viu făcut cu duhul, cu care S-a coborât și a propovăduit și duhurilor ținute în închisoare (în iad)*” (1*Petru* 3, 18-19; vezi și *Apocalipsa* 1, 18). Aici iadul, ca închisoare pentru suflete, este înțeles ca fiind un spațiu întunecos în interiorul pământului, dar și ca stare spirituală de însingurare și suferință a sufletului după moartea fizică a trupului omului.

Adevărul coborârii Mântuitorului Iisus Hristos la iad cu sufletul este menționat în slujbele ortodoxe din sărbătorile perioadei *Penticostarului* (de la *Paști* până la *Rusalii*) de peste 200 de ori, iar în slujbele din duminicile întregului an liturgic, de peste 150 de ori^[2].

Biruința Domnului Iisus Hristos asupra iadului este menționată mai ales în cântările *Canonului Sâmbetei celei Mari*, ale *Canonului Învierii* și în *Stihirile Învierii* din *Săptămâna Luminată*^[3].

În *Cuvântul de învățătură* al Sfântului Ioan Gură de Aur care se citește la slujba din noaptea Sfintelor Paști este descrisă biruința Domnului Iisus Hristos asupra

morții și asupra iadului, în cuvinte de o rară frumusețe, astfel: „*Nimeni să nu se teamă de moarte, că ne-a izbăvit pe noi moartea Mântuitorului; a stins-o pe ea Cel ce a fost ținut de ea. Prădat-a iadul Cel ce S-a pogorât în iad; umplutu-l-a de amărăciune, fiindcă a gustat din trupul Lui. [...] A primit un trup și de Dumnezeu a fost lovit. A primit pământ și s-a întâlnit cu cerul. A primit ceea ce vedea și a căzut prin ceea ce nu vedea. Unde-ți este, moarte, boldul? Unde-ți este, iadule, biruința? Înviat-a Hristos și tu ai fost nimicit. Înviat-a Hristos și au căzut diavolii. Înviat-a Hristos și se bucură îngerii. Înviat-a Hristos și viața stăpânește*”^[4].

Sfânta Scriptură ne arată că, prin pogorârea sau coborârea în iad cu sufletul Său unit cu dumnezeirea Sa, *Hristos-Domnul a predicat Evanghelia mântuirii tuturor sufletelor ținute în închisoarea iadului* (cf. 1 Petru 3, 18-22) din cauza păcatului neascultării strămoșilor Adam și Eva, prin care a intrat în umanitate moartea, ca despărțire a omului de Dumnezeu – Izvorul vieții veșnice și apoi ca despărțire a sufletului de trup.

Însă, așa după cum nu toți oamenii care au ascultat Evanghelia lui Hristos în timpul vieții pământești au crezut în El, tot așa nici toți cei aflați în iad n-au primit cu credință Evanghelia prezenței Sale luminoase, iubitoare și preaslăvite^[5].

De altfel, *Sinaxarul din Slujba Învierii*, care se citește în noaptea Sfintelor Paști, precizează că: „*pogorându-Se la iad, Domnul nu a înviat* (ridicat) *pe toți câți erau acolo, ci numai pe cei care au voit să creadă în El; și sufletele sfinților din veac, ținute cu sila în iad, le-a slobozit și a dăruit tuturor puțința să se urce la ceruri*”^[6].

Din acest motiv, și icoana ortodoxă a Învierii Domnului ne prezintă pe Domnul Iisus Hristos coborând la iad, sfărâmând porțile iadului și ridicând din moarte și din iad natura umană robită de păcat și de moarte, reprezentată simbolic de strămoșii neascultători de Dumnezeu, Adam și Eva (pictați fără aureolă), și, totodată, binevestind dreptilor ascultători de Dumnezeu din Vechiul Testament (pictați cu aureolă), *Evanghelia mântuirii ca biruință a lui Hristos asupra păcatului, asupra morții și asupra iadului*.

Sfânta Scriptură ne arată că rostul coborârii Domnului Iisus Hristos la iad, adică la starea de robie a sufletelor celor decedați, a fost „*ca să surpe prin moartea Sa pe cel ce are stăpânirea morții, adică pe diavolul, și să izbăvească pe aceia pe care frica morții îi ținea în robie toată viața*” (Evrei 2, 14-15).

Astfel, Hristos Cel răstignit, mort și înviat este Domn sau Stăpân și peste cei morți și peste cei vii, așa cum spune Sfântul Apostol Pavel, zicând: „*pentru aceasta a murit și a înviat Hristos, ca să stăpânească și peste morți și peste vii*” (Romani 14, 9; vezi și Efeseni 4, 8-10; Filipeni 2, 7-11).

Despre biruința lui Hristos Cel răstignit și înviat asupra iadului și asupra morții vorbește și cartea *Apocalipsei*, în care Hristos-Domnul spune: „*Eu sunt Cel ce sunt viu. Am fost mort, și, iată, sunt viu, în vecii vecilor, și am cheile morții și ale iadului*” (Apocalipsa 1, 18). Explicând această biruință a lui Hristos, părintele Dumitru Stăniloae spune că: „*primul pas al lui Hristos în iad a fost ca biruitor*”^[7]. Totodată, el precizează că „*iadul este existența chinuită pe planul eternității. Este deficiența spiritului, deformarea, fără speranță de îndreptare, a vieții sufletești. Este neputința spirituală împreunată cu disperarea, produsă de*

conștiința veșnicei perpetuări a acestei stări. **E neputința iubirii, a comuniunii**^[8].

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

De ce trebuie să mărturisim noi adevărul Învierii Domnului Iisus Hristos ca biruință asupra păcatului, asupra morții și asupra iadului?

Pentru că iubirea milostivă și smerită a lui Hristos pentru noi, oamenii, este mai tare decât păcatul, decât moartea și decât iadul, ca forme de existență egoistă, însingurată și nefericită. În acest sens și Biserica Domnului Iisus Hristos, unită cu El prin harul Sfântului Duh, este mai tare decât porțile iadului (cf. Matei 16, 18). De ce? Pentru că Biserica lui Hristos este comuniunea sfântă și veșnică a oamenilor cu Preasfânta Treime, Izvorul vieții și al iubirii veșnice (cf. 2 Corinteni 13, 13)

Prin Răstignirea și Învierea lui Hristos se dezleagă blestemul care lega sau robea întreg neamul omenesc ca urmare a păcatului neascultării protopărinților Adam și Eva (cf. Facerea 2, 17). **Așadar, deși din cauza păcatului neascultării de Dumnezeu a strămoșilor neamului omenesc toți oamenii mor în Adam, totuși, prin darul ascultării smerite a lui Hristos Cel răstignit pe Cruce, toți oamenii vor învia în Hristos** (cf. 1 Corinteni 15, 22 și 52). Învierea tuturor oamenilor este, deci, darul exclusiv al lui Dumnezeu, însă fericirea sau nefericirea fiecărui om după învierea universală și după judecata finală depinde de credința, pocăința și faptele bune sau rele săvârșite de om în timpul vieții sale pe pământ (cf. Ioan 5, 28-29).

Iubiți frați și surori,

Invidiat și prigonit de cărturarii și fariseii care pierduseră în mare parte capacitatea de a simți prezența lui Dumnezeu în istorie, trădat și vândut de ucenicul robit de patima iubirii de arginți (Iuda Iscarioteanul), judecat sumar și superficial de către Pontiu Pilat care pierduse simțul dreptății, părăsit și neînțeles de ucenicii sau prietenii descurajați din prea multă teamă, Iisus, Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut Om din iubire pentru oameni și pentru mântuirea lor, a fost răstignit pe Cruce, între doi tâlhari făcători de rele.

Sfintele Evanghelii ne arată, însă, că, înainte de răstignire și moarte, **Iisus nu a răspuns la violență cu violență**, refuzând folosirea sabiei pregătită de Simon-Petru (cf. Ioan 18, 10) și **nu a răspuns la răutate cu răutate**, ci S-a rugat pentru iertarea ucigașilor Săi, zicând: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac” (Luca 23, 34).

Sfântul Apostol Pavel ne învață că prin puterea Crucii Sale sau a iubirii Sale smerite și jertfelnice, Domnul Iisus Hristos *a biruit și duhurile rele* sau necurate încât „dezbrăcând (de putere) începătoriile și stăpâniile (diavolești), le-a dat de ocară în văzul tuturor, **biruind asupra lor prin Cruce**” (Coloseni 2, 15).

Învățăm din acest adevăr al biruinței lui Hristos Cel răstignit și înviat că numai cu ajutorul lui Dumnezeu, numai uniți cu Hristos prin rugăciune, prin Sfintele Taine și prin împlinirea poruncilor Lui în viața noastră, *putem birui și noi păcatul, iadul și pe diavolul*, ca forme de existență egoistă, pentru a dobândi apoi raiul, adică mântuirea și viața veșnică, prin unirea noastră cu Hristos și cu Sfinții Lui, în iubirea veșnică a Preasfintei Treimi.

Când sufletul omului se umple de gânduri rele, de viclenie, de ură, de invidie și de violență, atunci el se deschide spre iad (cf. Psalmul 87, 3). Însă, când sufletul omului se umple de pocăință smerită și iertare sinceră, de pace și de iubire milostivă, atunci el se deschide spre rai. De aceea, Mântuitorul Iisus Hristos ne învață că „*Împărăția lui Dumnezeu este înălăuntrul vostru*” (Luca 17, 21).

Credința noastră în biruința lui Hristos Cel înviat asupra păcatului, asupra morții și asupra iadului *întărește în lupta noastră cu patimile egoiste individuale sau colective și în lupta cu duhurile răutății* (cf. Efeseni 6, 12), care produc adesea deznădejde sau însingurare în suflete, ceartă și dezbinare în familie și societate, violență și crimă, conflicte de putere și războaie în lume ș.a.

Prin urmare, bucuria biruinței Domnului Iisus Hristos asupra păcatului, asupra morții și asupra iadului ne cheamă să ne rugăm și să lucrăm pentru pace și viață, să aducem bucurie în jurul nostru, ajutând, după putință, prin cuvânt și faptă, pe cei care au nevoie de iubirea și ajutorul nostru.

Drept-credincioși creștini,

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2017 drept **Anul omagial al sfintelor icoane, al iconarilor și pictorilor bisericești**, dar și **Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului** pe tot cuprinsul Patriarhiei Române.

Comemorarea *Patriarhului Justinian și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului* este o datorie morală față de înaintașii noștri, care în vremuri ostile Bisericii și religiei în general au mărturisit credința lor în Hristos Cel răstignit și înviat cu prețul pierderii libertății, sau chiar a vieții. Totuși, mulți dintre acești *apărători și mărturisitori ai Ortodoxiei* în timpul prigoanei comuniste au trăit *minunea transfigurării sau a schimbării suferinței lor fizice în pace și bucurie spirituală*, simțind astfel că *puterea Crucii sau a suferinței pentru Hristos și Biserica Sa conține în ea însăși germenul sau arvuna Învierii, a luminii comuniunii oamenilor cu Dumnezeu – Izvorul vieții și al bucuriei veșnice*.

Mulțimea mărturisitorilor și a martirilor credinței din timpul regimului comunist ne îndeamnă mereu să nu uităm cât de mare a fost suferința lor pentru a păstra credința vie și demnitatea poporului român creștin, în vreme de teroare și prigoană, când puterile diavolești ale iadului s-au arătat adesea în ura și violența celor care i-au torturat și chinuit pe cei aflați în închisorile comuniste. *Lumina martirilor trebuie comemorată cu recunoștință și venerație, ea fiind totodată izvor de putere spirituală în viața și misiunea Bisericii astăzi*.

Cu prilejul Sărbătorii Învierii Domnului, vă îndemnăm să aduceți, prin cuvânt și faptă bună, bucurie în casele celor orfani, bolnavi, bătrâni, săraci, îndoliați și singuri, astfel încât ei să simtă că iubirea jertfelnică a lui Hristos Cel răstignit și înviat pentru mântuirea lumii este izvor de lumină, de pace și de bucurie. Să nu uităm nici pe românii care se află printre străini, departe de Patrie, să-i purtăm în rugăciune și în iubire frățească.

Ne rugăm Preasfintei Treimi ca Sfintele Sărbători de Paști să vă aducă tuturor pace și bucurie, sănătate și mântuire, adresându-vă totodată salutul pascal: *Hristos a înviat!*

Al vostru către Hristos Domnul rugător și de tot binele doritor,

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

[1] Pr. Dumitru STĂNILOAE, „Teologia Dogmatică Ortodoxă”, vol. 2, ediția a IV-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010, p. 142.

[2] Cf. Nikolas P. VASSILIADIS, „The mystery of death” («The Saviour»), Athens, 1997, p. 173.

[3] Vezi *Slujba Învierii*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010, pp. 22, 38, 81.

[4] *Slujba Învierii*, pp. 57-59.

[5] Cf. Sfântul Chiril al Alexandriei, *Comentar la 1 Petru 3, 19-20*, PG 74, 1016 AB, citat în Nikolas P. VASSILIADIS, „The mystery...”, p. 188.

[6] *Slujba Învierii*, pp. 44-47.

[7] Pr. Dumitru STĂNILOAE, „Iisus Hristos sau restaurarea omului”, *Opere complete*, vol. 4, Editura *BASILICA* a Patriarhiei Române, București, 2013, p. 413.

[8] *Ibidem*.